

Slovo k povzbuzení na pondělí 26. dubna 2021, na pondělí po 4. neděli velikonoční
Biblická čtení: Sk 11,1-18; Ž 42; Jan 10,1-10

Milé sestry, milí bratři,

evangelijní úryvek před námi otevírá samotný začátek Ježíšovy řeči o dobrém pastýři z 10. kapitoly Janova sepsání (včerejší nedělní úryvek byl pokračováním toho dnešního); pokud bychom jej chtěli otitulovat samostatně, možná bychom mu dali název Ježíšova řeč o dveřích...

«Já jsem dveře» je další ze silných formulací z Janova evangelia. Řecké *egó eimi* («já jsem») připomíná největší starozákonní sebezjevení Boha, zjevení Mojžíšovi na hoře Sinaj (zaznamenané ve 3. kapitole knihy Exodus). Hospodinovo «jsem, který jsem» (v hebrejštině «*Ehyeh ahser ehyeh*», od toho je odvozeno posvátné *JHVH*, tedy *Jahve*) v řečtině zní «*egó eimi ho ón*». Proto všechny novozákonní výroky z úst samotného Pána Ježíše uvozené slovy «já jsem (*egó eimi*)» mají v sobě velkou sílu. Zjevují, kdo Pán Ježíš je; že je Bůh. V Janově evangeliu se tak děje často právě pomocí obrazů (pastýře, cesty, pravdy, života, světla a tak podobně) uvozených právě formulací «já jsem».

Kristus sám nám tak i dnes přibližuje, kým – jako Boží Syn sstoupivší z nebe – je a především kým je pro nás; že je pro nás také dveřmi. Dveře jsou srozumitelným obrazem, dovedeme si je všichni představit, přibližují nám tajemství smysl bohidství Krista: Ježíšem-Dveřmi se vchází a vychází k záchraně, k Bohu a do Boha, Ježíšem-Dveřmi pak vchází i ten, který není zloděj, ale pastýř ovcí; možná tak nějak bychom mohli evangelijní obraz shrnout.

Jen Ježíšem-Dveřmi se tedy vchází do spásy, do Boha, do světa Božího. Je to obrazné vyjádření jiného slova Pána Ježíše «nikdo nepřichází k Otci, než skrze mne». Anebo obrazný základ slova Pavlova, že je «jediný prostředník mezi Bohem a lidmi, a to Ježíš Kristus». Tedy krásné obrazné vyjádření jedinečnosti křesťanství a celé naší křesťanské praxe: Kristus je pro nás a celý svět (tajemně i pro tu část, která není explicitně křesťanská, ale nějak žije „anonymní křesťanství“) konkrétním vchodem otevírajícím Boha; skrze Krista můžeme do Boha vcházet a zase se od Boha Bohem posílení a proměnění vracet do světa. Není a nikdy nemůže být lepších a otevřenějších dveří.

To platí jak v rovině víry, základního rozhodnutí, náboženského přilnutí ke Kristu, způsobu celého života, tak i v oblasti modlitby, duchovního života. I tam je Kristus (jedinými) dveřmi do Boha. Což je také dobré si připomenout. Nebyl-li by totiž náš vnitřní modlitební život setkáním s Pánem Ježíšem, nebyl-li by vcházením skrze něj do Boha a necháním se jím vyvádět na Boží pastvinu, dostali bychom se obrovského nebezpečí, že do Boha nás nepovede; že zůstaneme sami v sobě, anebo se necháme vodit (doslova „vodit za nos“) někým jiným, nějakým zlodějem, třeba i ďáblem samotným, někam docela jinam...

Pán Ježíš je zároveň dveřmi, skrze které mají k ovcím přicházet jejich skuteční pastýři: «Já jsem dveře k ovcím». Tento obraz je důležitý zvláště pro ty, kterým – nehodným – Kristova pastýřská služba byla svátostně svěřena, tedy pro biskupy a kněze. Ti stále musí poctivě zpytovat svědomí, kudy a proč k lidem přicházejí, zda jsou anebo spíše nejsou nástroji Krista Dobrého pastýře. A zda se tak jejich celá kněžská služba (nejen ta svátostná, tam je to – našťástí – silou vysluhovaných svátostí) pro druhé skutečně může stát dveřmi do Boha. Anebo zda nejsou spíše zloději, špatnými pastýři, kterým jde jen o ně samé, o vlastní prospěch nebo dokonce požitky (jakýkoli), kteří utíkají, kdykoli se (jakýkoli) vlk přiblíží, pasou sami sebe.

Nejde ale jen o pastýře ve smyslu biskupů a kněží. Jde o nás o všechny. Každý máme přeci být jeden druhému tak trochu pastýřem (jak jsme rozjímali včera), máme-li si navzájem pomáhat na cestě k Bohu, na cestě do Boha, na cestě spásy. Proto se obraz Krista-Dveří, jimiž jediné má pastýř vycházet a vcházet, týká nás všech. Všichni se tak musíme ptát, zda dveřmi, skrze které k druhým vcházíme, je opravdu Pán Ježíš. Tedy zda způsob, jak k druhým lidem přistupujeme, jde nebo nejde skrze Krista. Zda Pán Ježíš je či není normou, tvarem i silou

našeho jednání vůči lidem, branou k nim. Zda se naše přicházení k lidem „vejde“ do Krista, zda k nim «kráčíme v Kristových šlépějích» (jak zní krásná formulace z Prvního listu Petrova), a tak dále.

Co to znamená? Určitě mnohé, o tom nechť každý zkusí rozjímat sám. V každém případě nás ale obraz Krista-Dveří, kterými se má přicházet k druhým, zve k tomu, aby naše přicházení k našim bratrům a sestrám se prostě do těchto dveří vešlo. Aby se naše přistupování k lidem Kristem nechalo tvarovat, aby to byl Kristus-Cesta, kudy se k lidem chodí, a Kristus-Pastýř, jak a s čí pomocí se to děje.

Mimo mnoha jiného celý obraz také připomíná, že každý člověk je Kristovou ovečkou, zvlášť takový, který nějak zabloudil. Že hodnota člověka je v něm samém, když Pán Ježíš za každého, zvlášť za toho nejhoršího, prolil svou krev a každému se stal dveřmi do Boha. Že každý člověk je hodný našeho křesťanského přicházení, že každý člověk je hodný naší pozornosti a lásky, že za každého člověka máme být ochotni se (aspoň nějak) obětovat.

Je důležité si tyto věci připomenout, protože přístup k lidem je mezi lidmi mnohdy na hony vzdálen přístupu Pána Ježíše, nemůže se ani trochu vejít do Krista-Dveří. Odvozování hodnoty člověka od jeho užitečnosti, od jeho schopností, postavení, názorů, oblíbenosti, rasy, národnosti, hodnosti, perspektivy a kdoví od čeho ještě, a na to navazující přístup k lidem, opravdu nejde Kristem-Dveřmi. Takovýto pohled na druhé je však velkým pokušením, kterému my lidé – jako jednotlivci i celek – často bohužel podléháme, je vlastně také onou širokou branou, ne tou úzkou, Kristovou.

Nehledě na to, že ani my sami nikdy nejsme žádným ideálem; naopak, můžeme být (v očích Božích) mnohdy mnohonásobně horší než ti, které tak příkře soudíme a z ovčince Kristova a tím pádem ze svého křesťanského způsobu přicházení bychom je rádi vyloučili.

Jedině Pán Ježíš – a tedy také vše to, co čteme o lásce ke každému člověku v evangeliu – je dveřmi, veřejemi, normou a mantinely, skrze které máme vycházet ze sebe k druhému člověku, ke všem lidem. A oni zase k nám. I to je ona úzká brána vedoucí do nebe...

Pokud naše modlitba bude skutečně křesťanskou, kde jediné Kristus – ne my sami nebo nějaký zloděj – bude dveřmi do Boha, bude mít sílu nás proměňovat k podobě Kristově, podle podoby Krista-Dveří k podobě Krista-Pastýře. Přičemž právě tato proměna našeho přicházení a vcházení k druhým lidem je jedním z nejdůležitějších znamení, že jsme se opravdu křesťansky modlili...